

**Review of the Volume
"Homo Hodie.
Conceptele care ne
controlează de secole"
[Homo Hodie.
Concepts that have
Controlled Us for
Centuries], Author:
Dragoș Obreja, Lumen
Publishing House,
2019**

Adriana Laura MILEA¹

¹ Historian, Romanian Senate, e-mail:
miadry@yahoo.com

Abstract: Dragoș Obreja is a graduate of the Faculty of Sociology and Social Work of the University of Bucharest, currently being a master student of the same faculty. "Homo Hodie. The concepts that have controlled us for centuries" is the third of his works, published in 2019 by Lumen Scientific Publishing House from Iași. Trying to answer a question, seemingly simple, but which hides aspects that are quite difficult to clarify, namely whether we are truly more modern than our predecessors, the author addresses a multitude of topics. The work is very heterogeneous, and the author himself calls it a "stew".

Keywords: *anthropology, symbolic communication, mythical communication, artistic communication, Dragoș Obreja.*

How to cite: Milea, A.L. (2020). Review of the Volume "Homo Hodie. Conceptele care ne controlează de secole" [Homo Hodie. Concepts that have Controlled Us for Centuries], Author: Dragoș Obreja, Lumen Publishing House, 2019. *Moldavian Journal for Education and Social Psychology*, 4(2), 82-85. <https://doi.org/10.18662/mjesp/4.2/26>

De la omul preistoric și până la omul contemporan, evoluția istorică a unor entități statale sau fenomene sociale a fost influențată de elemente precum revoluțiile, religia sau ateismul, moralitatea și etica, iubirea, iar mai nou pseudoștiințe ca homeopatia și astrologia. Cartea lui Dragoș Obreja tratează aceste aspecte, fiind structurată în trei părți și opt capitole.

Autorul abordează omul din perspectivă evoluționistă. În primul capitol, intitulat "Omul și grupul", ni se prezintă cum trăiau și socializau strămoșii noștri preistorici. Comparativ cu aceștia, condițiile actuale de viață sunt la ani lumină depărtare, ne îmbrăcăm diferit, mâncăm diferit, socializăm diferit, trăim diferit și, totuși, nu cumva în esență am rămas la fel? Poate suferi schimbări natura umană sau ea rămâne aceeași oriunde și oricând, indiferent de epocă, arie geografică sau context socio-cultural? De exemplu, ni se arată de către autor (Obreja, 2019) cum efectul "noi – ei" (care ne face să ne considerăm superiori altora) a caracterizat comportamentul strămoșilor noștri încă de la apariția primelor comunități și ne însoțește încă. Din acest punct de vedere, mentalitatea noastră nu s-a schimbat de-a lungul mileniilor.

Un alt fenomen care ne-a însoțit viața din totdeauna este singurătatea. Cine nu s-a simțit vreodată singur, uneori chiar în mijlocul unei aglomerații urbane? Singurătatea ne-a amenințat încă din cele mai vechi timpuri, doar că în urmă cu câteva sute de mii de ani, găsirea unui partener de viață era suficientă pentru a alunga acest pericol. Deși pare o soluție simplistă, trebuie să ținem cont de faptul că acum 600.000 de ani existau circa 100.000 de oameni în întreaga lume. Acum planeta numără circa 6 miliarde de oameni, iar mulți totuși se simt singuri, chiar dacă milioane de alți oameni trec lunar pe lângă ei. Autorul (Obreja, 2019) se întreabă: de ce această diferență?

Un alt capitol are ca temă principală istoria, ocazie cu care autorul demonstrează cum istoria unui stat depinde de geografia acestuia. Vedem cum condițiile de dezvoltare economică influențează destinul anumitor țări. Sunt adresate întrebări cum ar fi: care este secretul din spatele succesului economic al Elveției? care este legătura dintre ceasurile de mână și păstrarea neutralității Elveției în cadrul unui conflict care a antrenat aproape întreaga lume? Tot în acest capitol este abordată și tema banilor. Una dintre preocupările autorului este de a analiza cum evoluează puterea unei monede și ce trebuie făcut pentru a o menține? Pentru a-și susține punctele de vedere, Dragoș Obreja vine cu exemple dintre cele mai descriptive, cum ar fi faptul că în anul 2000, cand președintele Irakului, Saddam Hussein, a modificat valuta corespunzătoare pentru petrol din dolar în euro, la scurt timp după aceea Irakul a intrat sub ocupație militară americană.

Capitolul dedicat istoriei se încheie cu o privire asupra elitelor și a modului în care ele ne conduc. Ce îi face pe oameni să accepte conduceri abuzive ani în șir? De ce este atât de important pentru o dictatură să cenzureze și să controleze presa? Informația înseamnă putere și cele mai periculoase informații într-o dictatură sunt cele despre alți oameni care trăiesc mai bine, susține Dragoș Obreja.

Capitolele al treilea și al patrulea vorbesc despre religie și ateism. Abordarea este una din perspectiva științelor sociale, religia este percepută ca un fenomen inventat de oameni și care a servit la coeziunea grupurilor. Autorul apelează la lucrările unei întregi serii de sociologi și filozofi care au contestat religia în general, cu aplecare în special asupra creștinismului (Nietzsche, Feuerbach, Hegel, Harari). Dar, în contrapondere, nu menționează niciun filozof sau sociolog care apără credința, de exemplu Leibniz sau Pascal. Chiar dacă se apără, spunând că datoria unui sociolog nu este de a stabili dacă o credință este adevărată sau falsă, ci de a descoperi modul în care oamenii au ajuns să devină credincioși sau atei, autorul se raliază la opiniile privind contestarea dogmelor creștine, făcând câteva interpretări ce demonstrează o înțelegere proprie a creștinismului. De exemplu, atunci când spune că suntem monitorizați de un Dumnezeu care ține o evidență contabilă a păcatelor fiecăruia dintre noi, urmând ca la final să exprime verdictul final: Rai sau iad. În credința creștină, diavolul este văzut mai degrabă ca fiind contabilul păcatelor, nu Dumnezeu. Potrivit concepției creștine, păcatele sunt cele care ne condamnă, omul având liberul arbitru, rațiune și discernământ pentru a alege între bine și rău.

Când vine vorba de ateism, mulți se gândesc că acesta reflectă vremurile actuale. Religia nu mai este impusă de stat, oamenii au libertatea de a fi sau nu religioși și parcă tot mai mulți își găsesc satisfacția în latura materială a vieții. Comparăția dintre creștini și atei mă duce cu gândul la catalogarea din prezent a creștinilor practicanți drept bigoți de către atei care s-ar afla la polul opus. Dar chiar sunt atei mai moderni? Similitudinile dintre modul în care se prezintă comunitatea ateilor și comunitățile creștinilor ar părea să spună altceva. Iar autorul ilustrează aceasta perfect printr-o comparație între două site-uri, unul al martorilor lui Iehova și unul al ateilor. Mesajele, modul de abordare al oamenilor, de promovare a propriilor idei sunt mai mult decât asemănătoare.

Capitolul al cincilea, despre moralitate, ne face să ne întrebăm cât de morali suntem cu adevărat? În general, avem tendința de a ne considera mai buni decât alții – iar ne lovim de efectul "noi – ei", sau măcar suficient de buni și de morali. Dar aflăm că principiile morale ale fiecăruia dintre noi sunt determinate de zona în care locuim, de religia noastră, de valorile cu care am

fost crescuți. Așadar, este posibilă o moralitate universal valabilă? Cât de morale sunt deciziile pe care le luăm și felul în care gândim? Dilemele prezentate în volum (dilema tramvaiului, a donatorului de organe) ridică întrebări ca, de exemplu, este moral să sacrifici un om pentru a salva alți cinci?

În capitolul despre iubire, autorul vorbește printre altele și despre instituția căsătoriei și cum a evoluat aceasta de-a lungul vremii. Și aceeași întrebare se ridică, suntem mai moderni acum în felul în care privim căsătoria? Dacă înainte tinerii erau căsătoriți de părinți, iar criteriile principale erau banii și statutul social, acum ne alegem singuri partenerii. Este suficientă iubirea romantică pentru a menține o căsătorie? Joseph Sobran spunea că mariajul a fost inventat pentru a responsabiliza bărbatul față de femeie, prin asumarea rolului de tată pentru copiii rezultați în urma relației. Autorul (Obreja, 2019) arată că statisticile relevă faptul că rata divorțurilor a crescut odată cu integrarea femeilor pe piața muncii. În trecut, aveam căsătorii aranjate de părinți, femei dependente financiar de soț și un procent nesemnificativ de divorțuri. Astăzi, avem căsătorii din iubire, femei independente financiar și multe divorțuri. Este clar o schimbare, însă vorbim de o evoluție sau o involuție a instituției căsătoriei?

Ultimele două capitole ale cărții sunt dedicate pseudoștiințelor, pe care autorul le identifică a fi homeopatia și astrologia. Homeopatia - aflăm cine a inventat-o și pe ce principii funcționează - e oare doar șarlatanie? Și dacă da, de ce atâția oameni cred în ea? Să fie din aceleași motive pentru care milioane de indivizi cred în astrologie?

De-a lungul a peste 250 de pagini, Dragoș Obreja face o analiză a naturii umane, dar și a conceptelor care ne guvernează viețile, unele încă din zorii istoriei, altele doar de câteva secole. Rămâne să citiți și să descoperiți care este, în final, răspunsul acestuia la întrebarea dacă suntem mai moderni decât strămoșii noștri. Și să vedeți dacă sunteți în acord cu el.

References

- Obreja, D. (2019). *Homo Hodie. Conceptele care ne controlează de secole* [Homo Hodie. Concepts that have controlled us for centuries]. Lumen.